

Aan de gemeenteraad

Op 15 april 2022 stelden I. Elfilali (Volt Rotterdam), Ellen Verkoelen (50plus Rotterdam), Tjalling Vonk (CU Rotterdam), Sabrina van de Peppel (PVDA Rotterdam), N. Bdalwantsingh (PVDA Rotterdam) en L. Vlieger (GroenLinks) ons onderstaande schriftelijke vragen over Ongedocumenteerde rotterdammers - een pijnlijke papieren onwerkelijkheid.

Inleidend wordt gesteld:

Wij zijn trots op Rotterdam. Een wereldstad waarin we diversiteit vieren en voor gelijkheid strijden. Wij staan voor een gastvrij Rotterdam voor iedereen. Zo gastvrij als wij nu zijn voor bijvoorbeeld vluchtelingen uit Oekraïne, willen wij zijn voor alle Rotterdammers. Ook voor de groep ongedocumenteerde migranten, met vaak schrijnende verhalen en die een schaduwbestaan leiden in de stad. Het gaat hier om een brede groep mensen die - soms al decennia – in Rotterdam een papierloos bestaan leiden. Denk aan ouderen, ouders met kinderen en jongeren. Wij begrijpen uit gesprekken die wij voeren, waaronder met ROS en de Pauluskerk, dat andere steden progressiever en humaner beleid voeren als het gaat om ongedocumenteerde mensen in onze stad. In het recente artikel van Vers Beton van 13 april 2022 "Rotterdam behandelt ongedocumenteerde strenger dan andere steden" is te lezen dat er grote verschillen bestaan hoe steden mensen zonder papieren behandelen. En dat terwijl de landelijke kaders hetzelfde zijn. Op 14 april 2022 organiseerde de Pauluskerk een stadsgesprek over oplossingen voor ongedocumenteerde ouderen. De suggesties liggen er, dus laten we deze handschoen oppakken als gemeenteraad. Veel wet- en regelgeving voor ongedocumenteerde migranten wordt op nationaal, Europees en internationaal niveau geregeld. Gemeentes hebben echter een zorgplicht en kunnen ook op lokaal niveau oplossingen bieden voor de knelpunten waar deze kwetsbare groep Rotterdammers mee te maken hebben.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Bent u bekend met de schrijnende en vaak pijnlijke verhalen van ongedocumenteerde mensen in Rotterdam?

Antwoord vraag 1:

Wij zijn bekend met de diverse situaties van ongedocumenteerde mensen in Rotterdam. Verschillende partijen – waaronder ngo's, zorgprofessionals, politie en handhavers – vervullen een belangrijke rol als het gaat om signaleren van deze doelgroep in de stad. Met deze partners werken wij samen om een beeld te krijgen van de doelgroep, de individuele situaties en het realiseren van een perspectief voor deze mensen.

Eén van de onderdelen waar door de gemeente in samenwerking met diverse uitvoerende (partner)organisaties specifiek aandacht aan wordt besteed, is het verhogen van de meldingsbereidheid en het vergroten van weerbaarheid van ongedocumenteerden in het kader van misbruik en uitbuiting. Hierover bent u geïnformeerd in het afdoeningsvoorstel motie "verbetering meldingsbereidheid ongedocumenteerden" (21bb4168).

Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is verantwoordelijk voor het vreemdelingenbeleid van de Nederlandse overheid. Daaronder valt ook het terugkeerbeleid en de aanpak van illegaal verblijf. In de praktijk blijken niet alle vreemdelingen zonder recht op verblijf terug te keren naar land van herkomst en worden gemeenten geconfronteerd met zorg- en veiligheidsproblematiek met betrekking tot deze doelgroep.

Vraag 2:

We hebben net twee hele zware jaren met de coronaperikelen achter de rug. Hoe is Rotterdam omgegaan met ongedocumenteerde mensen? Konden zij zich laten vaccineren en is er zorg verleend aan ongedocumenteerde mensen die corona hebben opgelopen?

Antwoord vraag 2:

Ongedocumenteerde mensen kunnen te allen tijde gebruik maken van medisch noodzakelijke zorg vanuit de Zorgverzekeringswet op basis van de landelijke Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden. Ook gedurende de uitbraak van covid-19 was dit het geval.

Daarnaast zijn vanwege de uitbraak van covid-19 aanvullende maatregelen genomen. Zo is tijdens perioden van lockdown noodopvang geboden aan alle buitenslapers (waaronder ongedocumenteerde mensen) en is in geval van een (mogelijke) besmetting gebruik gemaakt van een quarantainelocatie, waar de straatdokters regelmatig aanwezig waren om medische zorg te kunnen verlenen.

Om ongedocumenteerde mensen de mogelijkheid te bieden een vaccinatie te halen, is intensief samengewerkt met de GGD en opvangorganisaties. Er hebben prikdagen plaatsgevonden in de verschillende opvanglocaties en in de Maassilo is een semi-permanente priklocatie ingericht waar eenieder zonder afspraak langs kon komen.

Via de GGD Rotterdam-Rijnmond konden deze mensen vervolgens ondersteuning krijgen bij het aanmaken van een QR-code. Aanvullend hierop is bij Stichting Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) extra voorlichting gegeven over corona, het vaccin en de bijwerkingen.

Vraag 3:

Heeft u de ongedocumenteerde mensen in Rotterdam in beeld en in kaart?

Vraag 4:

Hoeveel ongedocumenteerde mensen kent Rotterdam? En hoeveel hiervan bestaat uit ouderen die langdurig in Rotterdam verblijven?

Antwoord vraag 3 en 4:

Uit onderzoek in opdracht van het ministerie van Justitie & Veiligheid blijkt dat er naar schatting tussen de circa 23.000 en 58.000 vreemdelingen onrechtmatig in Nederland verblijven¹. Het is echter lastig om te bepalen wat de aantallen precies zijn en hoeveel hiervan bestaat uit ouderen die langdurig in ons land verblijven. Dit komt o.a. doordat deze groep vanwege hun verblijfsstatus uit beeld probeert te blijven van de overheid en zich zelfstandig weet te redden in de illegaliteit. Dit geldt ook voor ongedocumenteerde mensen in Rotterdam.

Zoals bij het antwoord op vraag 1 aangegeven vervullen verschillende partijen – waaronder ngo's, zorgprofessionals, politie en handhavers – een belangrijke rol als het gaat om signaleren van deze doelgroep in de stad. Volgens de meest recente schatting van Stichting Ros verblijven er circa 5.000 ongedocumenteerden binnen de gemeentegrenzen van Rotterdam. Slechts een beperkt aantal is bij de gemeente bekend of in beeld, bijvoorbeeld omdat zij in de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) verblijven.

Vraag 5:

Wat zijn de verschillen tussen de aanpak in Rotterdam en andere grote steden, zoals Amsterdam en Utrecht, en hoe kijkt u hiertegen aan?

Antwoord vraag 5:

De ontwikkeling van de pilot Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) is een direct gevolg van de gemaakte samenwerkingsafspraken tussen de toenmalige staatssecretaris van Justitie & Veiligheid (J&V) en de VNG van 29 november 2018². Met de introductie van de LVV-pilot in vijf gemeenten – waar Rotterdam er één van is, wordt intensief samengewerkt tussen gemeente, lokale ngo's en rijksdiensten Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V), Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), Afdeling Vreemdelingen Identificatie en Mensenhandel van de politie (AVIM) om te komen tot duurzame oplossingen voor ongedocumenteerden zonder recht op verblijf of rijksopvang. Onder duurzame oplossingen wordt verstaan: legalisatie van het verblijf indien aan de orde, of een duurzame terugkeer naar het land van herkomst of doormigratie. In april hebben wij u

¹ <https://www.wodc.nl/actueel/nieuws/2020/12/16/nieuwe-schatting-voor-de-periode-medio-2017---medio-2018>

² https://vng.nl/sites/default/files/brieven/2018/attachments/20181130_getekende-samenwerkingsafpraak-lvv.pdf

geïnformeerd over de voortgang van de pilot Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) (22bo2904). In de basis is de aanpak tussen de grote steden hetzelfde en wordt gehandeld conform de landelijke wet- en regelgeving en het beleid omtrent deze doelgroep. Wel kunnen steden op eigen initiatief binnen deze Rijkskaders andere accenten leggen.

Het grootste verschil in de LVV-aanpak is de termijn die wordt gehanteerd. Rotterdam hanteert een maximale verblijfstermijn in de LVV van 6 maanden, Amsterdam een termijn van 18 maanden en de overige LVV-steden hanteren geen vastgestelde termijnen.

Vraag 6:

Bent u bekend met het feit dat Rotterdam naast Amsterdam (hanteert 18 maanden), de enige Nederlandse stad is, die een termijn hanteert voor de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen (LVV)?

Vraag 7:

Wij begrijpen dat de regelmatig terugkerende discussie over verlengingen veel tijd kost en daarnaast veel stress geeft bij de LVV-deelnemers. Maatwerk is belangrijk bij het verblijf in de LVV, en dat kan langer, maar soms zelfs korter zijn dan 6 maanden.

Vraag 8:

Bent u het met ons eens dat Rotterdam de huidige maximale opvangtermijn van 6 maanden zo snel mogelijk moet afschaffen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 6 tot en met 8:

Bij de start van de LVV-pilot is in Rotterdam met onze samenwerkingspartners gekozen om een termijn van 6 maanden te hanteren. Reden hiervoor is om langdurige perspectiefloze opvang voor de ongedocumenteerde te voorkomen en een actieve houding binnen de LVV te stimuleren. Hoewel bij de uitvoering van de LVV strikte kaders van toepassing zijn, is er veel aandacht voor maatwerk. Er wordt per traject gekeken naar de specifieke situatie van een persoon, wat de mogelijkheden zijn om te komen tot een perspectief en wat daarvoor nodig is. Indien alle betrokken partijen (ngo's en rijkspartijen) van mening zijn dat verlenging bijdraagt aan het vinden van een perspectief, is dit mogelijk.

Vraag 9:

Erkent u dat ongedocumenteerde mensen rechten hebben, zoals het recht op gezondheidszorg, het doen van aangifte bij de politie en dat kinderen recht hebben om naar school te gaan? En ziet u dat de voorlichting hierover aan mensen zelf en zorgverleners moet worden verbeterd?

Antwoord 9:

De rechten van ongedocumenteerde mensen zijn vastgesteld in de landelijke vreemdelingenwet. Hierin staan tevens de rechten op het gebied van onderwijs, de verlening van medisch noodzakelijke zorg, de voorkoming van inbreuken op de volksgezondheid, of de rechtsbijstand aan de vreemdeling. Tegelijkertijd neemt dit niet weg dat uitgeprocedeerden en/of personen zonder enige mogelijkheid een legale status in Nederland te krijgen, op basis van de wetgeving geacht worden terug te keren naar land

van herkomst. In samenwerking met diverse partners in de stad (ngo's, zorgprofessionals e.d.) zetten we in op het in beeld krijgen van de doelgroep, de individuele situaties en het realiseren van een perspectief voor deze mensen. Als onderdeel hiervan wordt aandacht besteed aan voorlichting over bovengenoemde onderwerpen.

Daarnaast neemt de gemeente deel in de werkgroep onverzekerden van de SRZ (Stichting Samenwerkende Rijnmond Ziekenhuizen), samen met de straatdokters. Hierin is ook aandacht voor de informatievoorziening aan eerste en tweedelijns zorgverleners over het gebruik van de landelijke subsidieregeling die genoemd is bij het antwoord op vraag 2.

Vraag 10:

Bent u het met ons eens dat er veel leed voorkomen kan worden en ook hoge maatschappelijke kosten bespaard kunnen worden als medische zorg, die niet in het basispakket is opgenomen, voor deze groep mensen vergoed wordt? Zo nee, waarom niet?

Vraag 11:

Hoe denkt u in het verlengde daarvan over een gemeentelijk fonds dat zorg kan vergoeden, die niet in het basispakket is opgenomen? Denk hierbij aan tandzorg, fysiotherapie, psychische zorg.

Vraag 12:

Bent u het met ons een dat mensen in afwachting van procedures participatiemogelijkheden moeten hebben? Denk aan dagbestedingsactiviteiten, werk en cursussen ondersteund door de gemeente.

Vraag 13:

Bent u het met ons eens dat alle mensen in Rotterdam het recht hebben zich onderdeel te voelen van onze stad en het leven? En ziet u ook de voordelen van betrokken en actieve Rotterdammers in plaats van Rotterdammers, die te maken hebben met verloren tijd en gevoelens van onmacht, angst en frustratie?

Vraag 14: Bent u het met ons eens dat Rotterdam voor ongedocumenteerde mensen een stadspaspoort moet invoeren, zoals ook bestaat in de Amerikaanse steden New Haven en New York, en waarmee deze groep Rotterdammers stadsrechten hebben bestaande uit toegang tot stadsvoorzieningen op het gebied van veiligheid, welzijn, onderwijs en het OV? Zo nee, waarom niet?

Vraag 15:

Bent u bereid gebruik te maken van de ideeën van de stad en samen met betrokken organisaties het concept van een stadspaspoort uit te werken? Zo nee, waarom niet?

Vraag 16.:

Bent u bereid te onderzoeken wat de opties zijn voor een rusthuis voor oudere ongedocumenteerde mensen, zodat zij een prettige oude dag kunnen hebben? Zo nee, waarom niet?

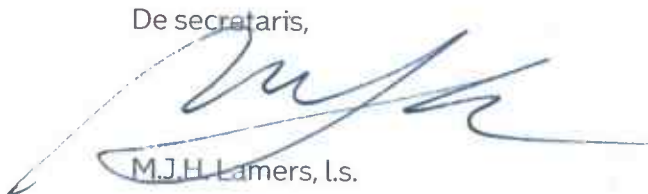
Antwoord vraag 10 tot en met 16:

De rijksoverheid is verantwoordelijk voor het vreemdelingenbeleid in Nederland. De voorzieningen waar ongedocumenteerde mensen in Nederland aanspraak op kunnen maken zijn vastgelegd in wet- en regelgeving (Vreemdelingenwet 2000). In artikel 10 van de Vreemdelingenwet is het koppelingsbeginsel opgenomen. Dit houdt in dat een persoon geen aanspraak kan maken op voorzieningen indien diegene geen rechtmatig verblijf heeft in Nederland. Hier zijn een beperkt aantal uitzonderingen op, bijvoorbeeld met betrekking tot de verlening van medisch noodzakelijke zorg.

Rotterdam handelt in overeenstemming met deze landelijke juridische- en beleidskaders.

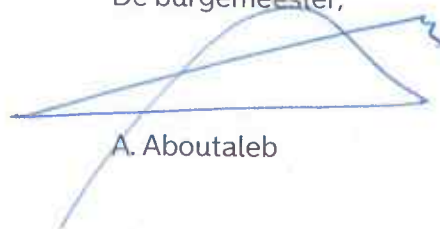
Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

M.J.H. Lamers, i.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb